

ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНСУЛЬТАТИВНО-РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНОЇ РОБОТИ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ України

УДК: 336.22

В. І. ТЕРЕМЕЦЬКИЙ

*доктор юридичних наук, професор кафедри
цивільного права та процесу,
Харківський національний
університет внутрішніх справ*

У статті розглянуто сутність, види і значення консультативно-роз'яснювальної роботи органів Державної фіскальної служби України як напряму податкового адміністрування. Досліджено дві форми регулювання діяльності податкових консультантів: систему державного регулювання і саморегулювання, а також види послуг, які надаються платникам податків органами Державної фіскальної служби України у межах проведення консультативно-роз'яснювальної роботи. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення порядку надання податкових консультацій.

Ключові слова: *податкові консультації, адміністративні послуги, консультативно-роз'яснювальна робота, партнерські відносини.*

THE PROBLEM OF IMPROVING ADVISORY AND
ADVOCACY BY TERRITORIAL AGENCIES OF THE
STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Teremetskyi V. I.

Received: 1 Dec 2015

Одним із елементів адміністрування податків є організація консультативно-роз'яснювальної роботи, під час якої платникам податків надаються консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового законодавства, визначення бази оподаткування та розрахунку податків і зборів, оптимізації податкових витрат, здійснення податкового планування, мінімізації ризиків виникнення конфліктів з податковими органами тощо.

Консультативно-роз'яснювальна робота як напрям податкового адміністрування здійснюється у багатьох зарубіжних країнах. Так, у США при Службі внутрішніх доходів створено управління консультування й обслуговування, у Великій Британії – це проявляється в можливості отримати індивідуальні консультації в єдиній національній телефонній службі або через Інтернет, у Швеції – консультативна і масово-роз'яснювальна робота проводиться переважно через комп'ютерну мережу, у Франції – платники податків інформуються про послуги податківців через громадські організації, зустрічконсультації, телевізійні передачі тощо. В

Україні, на жаль, поки що не створенні належні умови для надання податкових консультацій і не налагоджено в достатній мірі зв'язок податкових органів з населенням.

Дослідженню змісту і значення надання адміністративних послуг у різних сферах державного управління, зокрема й у сфері оподаткування, приділялася увага у працях В. Б. Авер'янова, О. О. Бандурки, І. П. Голосніченка, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко, М. П. Кучерявенка, А. О. Селіванова, А. Л. Тарангула та інших науковців. Водночас, питання надання консультативних послуг у сфері оподаткування не знайшло свого належного висвітлення в юридичній літературі. До того ж у зв'язку із започаткуванням нового етапу податкової реформи нагальною є розробка й впровадження механізму партнерських відносин між податковими органами та платниками податків. Адже акцент у роботі податкових органів більшості розвинених країн зміщено з позиції контролю на позицію партнерства. Тому мета цієї статті – проаналізувати стан надання територіальними органами Державної фіскальної служби України (ДФС України) консультативно-роз'яснювальної роботи та сформулювати пропозиції щодо порядку її удосконалення як складової сучасної державної політики у сфері оподаткування.

Органи ДФС України територіального рівня відповідно до покладених на них завдань надають податкові консультації та проводять їх періодичне узагальнення, а за погодженням з Міністерством фінансів України затверджують узагальнюючі податкові консультації (підп. 32–33 п. 3 Положення «Про Державну фіскальну службу України» [1]). Крім того, ці органи проводять в межах повноважень, передбачених законом, консультативну роботу з підготовки міжнародних договорів з питань, що належать до компетенції ДФС (підп. 86 п. 3 вказаного Положення).

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у ДФС можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи. Рішення про утворення чи ліквідацію колегії, інших постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, а також про їх кількісний та персональний склад приймає Голова ДФС (п. 13 вказаного Положення).

Основною метою консультативно-роз'яснювальної роботи, що проводиться територіальними органами ДФС України, є: роз'яснення податкового законодавства, інформування про діяльність органів ДФС України, надання платникам податків необхідної правової допомоги, створення ефективних механізмів партнерства з громадськими інституціями, забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної податкової політики, вдосконалення взаємодії платників податків і податківців, запобігання порушенням податкового законодавства, забезпечення повноти і своєчасності сплати податків до бюджетів усіх рівнів, проведення відкритої, прозорої для суспільства податкової політики.

У межах проведення консультативно-роз'яснювальної роботи органами ДФС України надають платникам податків певний перелік послуг, зокрема: податкові консультації за зверненням платників податків; надання відповідей на письмові запити; надання інформації щодо виконання планів, пов'язаних з основними питаннями економічної та контрольної роботи податкових органів (у тому числі в мережі Інтернет); проведення семінарів, практикумів (тренінгів) для платників податків з питань застосування норм податкового законодавства; організація зв'язку з платниками податків.

Згідно з підп. 17.1.1 п. 17.1 ст. 17 Податкового кодексу України платники

податків мають право безоплатно отримувати у контролюючих органах, у тому числі і через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють тощо [2]. Стаття 52 Кодексу надає право платнику податків звернутися за допомогою до контролюючого органу щодо надання йому безоплатної податкової консультації з питань практичного застосування окремих норм податкового законодавства. У підп. 14.1.172 п. 14.1 ст. 14 Кодексу податкову консультацію визначено, як допомогу контролюючого органу конкретному платнику податків. Тому така консультація має індивідуальний характер і може використовуватися винятково платником податків, якому її надано (п. 52.2 ст. 52 Кодексу).

За вибором платника податків консультація надається в усній, письмовій або електронній формі. Наприклад, податкові консультації, які не потребують додаткового вивчення змісту вимог закону, можуть надаватися також в усній формі. Такі консультації надаються, як правило, з питань з якими платники податків звертаються найчастіше: оформлення декларацій, переліку необхідних документів, строків та порядку подання звітності тощо.

На практиці зустрічаються випадки, коли ДФС України відмовляють у наданні індивідуальної податкової консультації на тій підставі, що, на думку контролюючого органу, питання щодо якого надійшов запит не стосується сфери діяльності платника податків, що звернувся або ж не стосується оподаткування одержуваних ім доходів. Альтернативою є пропозиція податкових органів (найчастіше вищого рівня) звернутися платнику податків в ДПІ за місцем реєстрації. При цьому однією з умов отримання індивідуальної податкової консультації іноді висувається надання податківцям додаткової

інформації, пов'язаної з конкретними обставинами, щодо яких особа звернулася за консультацією. Як приклад такої відмови можна навести лист ДПА в м. Києві від 08.07.2011 р. № 1008/К/31-607 [3].

Можливо проблема полягає в тому, що, по-перше, ст. 52 Податкового кодексу України не містить чіткої імперативної норми, яка б вказувала на обов'язок контролюючого органу надавати індивідуальну податкову консультацію платникам податків.

По-друге, у ст. 52 Кодексу не вказано до якого саме контролюючого органу з урахуванням ієрархії органів ДФС України платник податків може безпосередньо звернутися за допомогою в наданні консультації. Оскільки до субординації бажання платника податків отримати відповідь від контролюючого органу не прив'язане, то він може звернутися до органу ДФС будь-якого рівня. У Кодексі також не встановлено ніякої послідовності надання запитів. Водночас податкові органи центрального та територіального рівнів тісно взаємодіють в багатьох питаннях поточного адміністрування податків. Орган одного рівня може надати податкову консультацію з питань податків, які адмініструються органом іншого рівня. Поширеною є й практика спільного податкового консультування податковими органами різних рівнів.

По-третє, у ст. 41 Податкового кодексу України, де йдеться про повноваження органів ДФС України, є посилення на інші нормативно-правові акти (насамперед, це Постанова Кабінету Міністрів України про «Державну фіскальну службу України»). Слід зазначити, що до повноважень ДФС України входить роз'яснення правил застосування податкового законодавства з питань адміністрування податків і зборів, контроль за сплатою яких є компетенцією контролюючого органу до котрого звернувся платник податку за

допомогою (підп. 14.1.172 п. 14.1 ст. 14, підп. 19¹.1.28 п. 19¹.1 ст. 19¹ Кодексу), а також застосування іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на цей же контролюючий орган (наприклад, валютне законодавство).

Отже, якщо запит платника податків не стосується оподаткування тими податками і зборами, сплату яких контролює орган ДФС, чи нормативно-правового акта з питань адміністрування податків, то контролюючий орган має право не надавати податкову консультацію, перенаправивши запит до компетентного органу. В іншому випадку у контролюючого органу немає законних підстав відмовляти платнику податків у наданні індивідуальної податкової консультації. Більше того, в Податковому кодексі України не вказано, що контролюючий орган, до якого платник податку направив запит про індивідуальну податкову консультацію, має право на власний розсуд визначати актуальність питання для поточної діяльності запитувача або пов'язаність поставлено питання з реально здійснюваною операцією.

По-четверте, законодавство не передбачає як умову для отримання індивідуальної податкової консультації обов'язок платника податків надавати контролюючому органу будь-яку додаткову інформацію про обставини здійснення операції, що стала причиною запиту. Така вимога податківців є неправомірною.

Податкові консультації можуть надаватися не лише в індивідуальному порядку (тобто містити конкретні відповіді на запит конкретного платника), але і невизначеному колу платників податків. Йдеться, насамперед, про узагальнюючі податкові консультації, які підлягають опублікуванню в офіційних виданнях. Так, згідно з пп. 52.6 1 ст. 52 Податкового кодексу України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику

проводить періодичне узагальнення податкових консультацій, які стосуються значної кількості платників податків або значної суми податкових зобов'язань, та затверджує наказом узагальнюючі податкові консультації, які підлягають оприлюдненню, у тому числі за допомогою Інтернет-ресурсів. Крім того, у підп. 14.1.173 п. 14.1 ст. 14 Кодексу вказано, що узагальнююча письмова податкова консультація – це оприлюднення позиції контролюючого органу, що склалася за результатами узагальнення податкових консультацій, наданих платникам податків.

Також контролюючі органи у сфері оподаткування надають так звані масові податкові консультації, або консультації в порядку масово-роз'яснювальної роботи. Така робота проводиться з метою нагадування платникам про спосіб, строки і порядок виконання податкового обов'язку, роз'яснення окремих норми податкового законодавства та у разі суттєвих змін податкового законодавства. Особливою формою масового консультування є організація публічних виступів (у формі інтерв'ю, круглих столів, гарячих телефонних ліній, оприлюднення аналітичних оглядів тощо) фахівців податкових органів через засоби масової інформації (телебачення, радіо, пресу, мережу Інтернет), в яких надається інформація про правила (порядок) виконання окремих положень податкового законодавства.

Як відомо, Податковий кодекс України дає істотні гарантії платнику податків – він не може бути притягнутий до відповідальності, якщо діяв відповідно до індивідуальної (наданої йому у письмовій або електронній формі) або оприлюдненої узагальнюючої податкової консультації навіть у випадку, коли в майбутньому така податкова консультація була змінена чи скасована. Це положення значно посилює відповідальність податкових органів за якість наданих податкових консультацій.

Однак такий корисний і важливий інструмент на практиці часто не виправдовує покладених на нього сподівань, адже отримати по-справжньому корисну і застосовну консультацію досить складно. Нерідко отримані податкові консультації або висловлюють позицію податкового органу, засновану на фіскальному підході та односторонній інтерпретації норм податкового законодавства не на користь платника, або замість висновків контролюючого органу по суті поставлених питань містять лише перелік норм чинного законодавства.

У підп. 17.1.7 п. 17.1 ст. 17 закріплено право платника податків оскаржувати в порядку, встановленому законом, надані контролюючими органами податкові консультації (як індивідуальні, так і узагальнюючі). Крім того, згідно з абз. 1 п. 53.3 ст. 53 Податкового кодексу України платник податків може оскаржити до суду як правовий акт індивідуальної дії податкову консультацію контролюючого органу, викладену в письмовій або електронній формі, яка, на думку такого платника податків, суперечить нормам або змісту відповідного податку чи збору. При цьому, як зазначено у листі Міністерства юстиції України від 22.04.2011 р., № 6785-0-26-11-8.2, індивідуальна податкова консультація, якщо вона не збігається з думкою органу вищого рівня, не може бути самостійно відкликана, змінена чи скасована органом, яким вона надавалась, або іншим органом (листом ДПФ України), адже ніякий орган не може самостійно привласнити собі права і функції, якими наділяються судові інстанції [4]. Також податковою консультацією можна скористатися в якості захисту від претензій самих податківців при перевірках, якщо зміст такої індивідуальної податкової консультації – нефіскальний (п. 53.1 ст. 53 Кодексу).

Вбачається, що найкраща для платника податків ситуація, з точки зору можливості оскарження податкової консультації, – це коли консультація дійсно містить неправильне тлумачення тих чи інших норм податкового законодавства. У цьому випадку результат розгляду справи залежатиме від того, наскільки обґрунтовані позиція позивача і суть самого питання. Предметом судового дослідження у такій категорії справ є перевірка судом відповідності наданої податковим органом консультації нормам чинного законодавства. Способом захисту порушеного права при оскарженні податкової консультації буде позов про визнання консультації недійсною. На практиці іноді зустрічаються позови про скасування податкової консультації та про визнання незаконними дій з її підготовки, що є неправильним. Платнику також не варто просити суд зобов'язати контролюючий орган надати нову податкову консультацію з урахуванням висновків суду. Судова практика єдина в думці, що такі позовні вимоги не підлягають задоволенню, адже є заявленими передчасно, оскільки саме визнання судом податкової консультації недійсною є підставою для надання нової консультації. У той же час на момент звернення позивача підстав для надання нової податкової консультації не існує, і тому такі вимоги задоволенню не підлягають.

Наслідками оскарження податкової консультації в суді вбачаються два можливих варіанти: 1) відмова в позові, з урахуванням того, що податкова консультація відповідає нормам чинного законодавства й, відповідно, немає підстав для визнання її недійсною; 2) задоволення позову та визнання такої консультації недійсною, якщо суд встановить, що норми законодавства дійсно були роз'яснені податковим органом неправильно. При цьому в абз. 1 п. 53.3 ст. 53 Податкового кодексу України вказано, що визнання судом податкової консультації недійсною

є підставою для надання нової податкової консультації, втім уже з урахуванням висновків суду з конкретного питання. У зв'язку з цим висновки адміністративного суду, покладені в основу судового рішення про визнання недійсною податкової консультації, повинні бути також відображені у новій консультації податкового органу, підготовленої в силу п. 53.3 ст. 53 Податкового кодексу України.

На жаль, Податковий кодекс України не містить положення про те, яка з податкових консультацій має більшу юридичну силу – індивідуальна чи узагальнююча. Вбачається, що за наявності двох різних позицій, викладених у вказаних консультаціях пріоритет має індивідуальна податкова консультація. Це пояснюється тим, що, по-перше, індивідуальна податкова консультація є правовим актом індивідуальної дії на відміну від узагальнюючої, яка міститься у листах контролюючих органів та не обов'язкова для застосування платниками податків. Листи ДФС України є службовою кореспонденцією, відносяться до внутрішньовідомчого листування. Отже, листи ДФС України не є нормативно-правовими актами і мають роз'яснювальний, інформаційний та рекомендаційний характер. Аналогічну думку викладено в листах Міністерства юстиції України від 22.04.2011 р. № 6785-0-26-11-8.2 [4] та від 28.04.2011 р. № 3915-0-4-11/101 [5]. По-друге, виходячи з принципу презумпції правомірності рішень платника податків, закріпленого у підп. 4.1.4 п. 4.1 ст. 4 ПК України платник податку може використовувати будь-яку з цих податкових консультацій.

Як відомо, у світі існують дві форми регулювання діяльності податкових консультантів – система державного регулювання і саморегулювання. Вбачається, що найоптимальнішою моделлю функціонування ринку послуг з податкового консультування є система саморегулювання,

яка діє в низці країн ЄС і передбачає добровільне отримання статусу податкового консультанта та участь у громадських організаціях податкових консультантів.

Наразі податкове консультування в Україні в цілому характеризується певною свободою і саморегулюванням та розвивається переважно за рахунок надання таких послуг фахівцями юридичних фірм чи адвокатських бюро, тобто є однією зі сфер юридичної практики (до речі для більшості юридичних фірм на Україні такий вид послуг є основним), а також спеціалізованими компаніями або підрозділами в компаніях, які займаються таким консультуванням. Тому *надання консультацій (відповідно до підп. 14.1.172 п. 14.1 ст. 14, ст. 52 і 53 Податкового кодексу України)* – лише одна з багатьох функцій податкових консультантів.

Ринок податкового консультування як інструмент податкового адміністрування в Україні фактично вже склався, і тепер завдання полягає в тому, щоб зробити його цивілізованим. Однією з найважливіших умов розвитку цього ринку є його правове регулювання та інституційне оформлення. Слід прийняти спеціальний закон про податкове консультування під умовною назвою «Про податкові консультації», яким урегулювати процедуру підготовки та надання податкових консультацій відповідно до ст.ст. 52, 53 *Податкового кодексу України* з метою уникнення можливих «непорозумінь» у відносинах платників податків і контролюючих органів. Водночас, віднесення податкових консультацій до переліку адміністративних послуг, удосконалення процедури надання таких консультацій має бути одним із пріоритетних напрямків у зміні підходів до процесу адміністрування податків. Також необхідно розробити стандарти податкового консультування задля того, щоб по всій Україні платники податків на одні й ті самі питання

отримували однакові відповіді. При цьому особливу увагу слід приділити підготовці фахівців з податкового консультування.

Виходячи з викладеного можна зробити такі висновки.

1. Надання податкових консультацій є важливим напрямом практичної реалізації адміністрування податків. Саме при організації цього виду податкової роботи забезпечується формування цивілізованих податкових відносин, підвищується рівень свідомої сплати податків платниками, формується податкова культура населення. Означене сприяє законслухняності платників податків, зменшенню ненавмисних податкових порушень і, як наслідок, зростанню податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів.

2. Консультативно-роз'яснювальну роботу з платниками податків необхідно налагодити таким чином, щоб податкові органи надавали послуги безкоштовно, цілодобово сім днів на тиждень, на різних мовах і через електронні мережі (наприклад, консультували щодо заповнення декларацій та їх подання).

3. Варто поширити взаємодію з питаннях поточного адміністрування податків податковими органами центрального та територіального рівнів, зокрема об'єднати зусилля у підготовці (підвищенні кваліфікації) приватних юристів і консультантів з питань оподаткування, а також у реалізації промо-акцій, спрямованих на підвищення рівня добровільної і своєчасної сплати податків, знань податкового законодавства та зменшення проявів його порушень.

4. У сфері адміністрування податків до адміністративних послуг слід віднести й надання податкових консультацій. Визначення змісту, порядку надання податкової консультації як адміністративної послуги, має стати значним чинником формування партнерських відносин між платником

податків і податковим органом, зростання довіри до податкових органів та їх діяльності, підвищення якості податкових консультацій.

5. Податкова консультація є одним із інструментів захисту платника податків, що надає йому можливість заздалегідь з'ясувати позицію контролюючого органу і не допустити помилок в податковому обліку, а отже, уникнути можливих проблем. Метою податкових консультацій є сприяння належному виконанню платниками податків, зборів, податковим агентами та іншими особами виконанню обов'язків, передбачених законодавством.

6. Закріплення адміністративно-правового статусу податкового консультанта як учасника податкових відносин дозволить знизити невизначеність законодавства і правозастосовної практики, а також мінімізує загальне сприйняття платниками податків податкової системи як несправедливої. Залучення податкових консультантів до процесу взаємодії податкових органів і платників податків дозволить підвищити ефективність адміністрування податків за рахунок дотримання балансу прав і обов'язків та сприятиме позбавленню платників податків зайвого адміністративного впливу і збереженню за податковими органами достатніх повноважень з контролю за дотриманням законодавства.

7. Варто у Податковому кодексі України встановити відповідальність контролюючих органів за ненадання податкової консультації протягом 30 календарних днів з дня отримання звернення від платників податків.

Перспективним у подальшому є наукова розробка питань, пов'язаних з *дослідженням* зарубіжного досвіду надання податкових консультацій податковими органами та визначення можливостей його використання в діяльності територіальних органів Державної фіскальної служби України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Про Державну фіскальну службу України* : Постанова Президента України : від 18.03.2013 № 141/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>
2. *Податковий кодекс* України від 02.12.2010 № 2755-VI // *Голос України*. – 2010. – № 229–230. – 12 квітня.
3. *Относительно предоставления* консультації по вопросам практического применения отдельных норм налогового законодательства : лист ДПА в м. Києві від 08.07.2011 р. № 1008/К/31–607 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/UPR11160.html
4. *Лист Міністерства юстиції України* : від 22.04.2011 № 6785-0-26-11-8.2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v6785323-11>
5. *Лист Міністерства юстиції України* : від 28.04.2011 № 3915-0-4-11/101 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0101323-11>

REFERENCES

1. *Pro Derzhavnu fiskalnu sluzhbu* Ukraini : Postanova Prezidenta Ukraini : vid 18.03.2013 № 141/2013 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>
2. *Podatkoviy kodeks* Ukraini vid 02.12.2010 № 2755-VI // *Golos Ukraini*. – 2010. – № 229–230. – 12 kvitnya.
3. *Otnositelno predostavleniya* konsultatsii po voprosam prakticheskogo primeneniya otdelnyh norm nalogovogo zakonodatelstva : list DPA v m. Kyevi vid 08.07.2011 № 1008/K/31–607 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/UPR11160.html
4. *List Ministerstva* yustitsiyi Ukraini : vid 22.04.2011 № 6785-0-26-11-8.2 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v6785323-11>
5. *List Ministerstva* yustitsiyi Ukraini : vid 28.04.2011 № 3915-0-4-11/101 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0101323-11>

Стаття надійшла до редакції: 01.12.2015.

Рекомендовано кафедрою кримінального та адміністративного права

THE PROBLEM OF IMPROVING ADVISORY AND ADVOCACY BY TERRITORIAL AGENCIES OF THE STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

Teremetskyi V. I.

Abstract: The essence and significance of advisory and advocacy work of the State Fiscal Service of Ukraine as the direction of tax administration are considered in the article.

The objective of the article – is to analyze the state of providing advisory advocacy work to territorial agencies of the State Fiscal Service of Ukraine and to formulate propositions concerning the procedure of its improvement as a component of the modern state policy in the field of taxation.

Such forms of tax advisory consultation as oral, written and electronic are specified. It is noted that the objective of tax advisory consultation is to promote proper performance of fees by taxpayers, performance of duties prescribed by law by tax agents and other persons.

The author has characterized the types of tax advisory consultation such as: individual, containing answers to the request of a specific taxpayer; summarizing aimed at indefinite range of taxpayers; and mass, which are provided in the procedure of mass and explanatory work.

The reasons, when the State Fiscal Service of Ukraine refuses to provide individual tax advisory consultation, are found out. It is emphasized that in case of the presence of two different positions stated in the individual and summarizing tax advisory consultation the priority has individual tax advisory consultation. The author has researched two forms of regulation of the activity of tax consultants: the system of state regulation and self-regulation. It is indicated that the most optimal model of services market functioning in the sphere of tax consulting is the system of self-regulation, which operates in a number of EU countries and provides voluntarily getting the status of a tax consultant and participation in public organizations of tax consultants. The types of services provided to the taxpayers by the agencies of the State Fiscal Service of Ukraine within the advisory and advocacy work are determined. The author has offered to set liability of supervisory agencies for not providing tax advisory consultation during 30 days after receiving appeals from taxpayers.

Keywords: tax advisory consultation, administrative services, advisory and advocacy, partnership relations.

**ПРОБЛЕМА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОНСУЛЬТАТИВНО-
РАЗЪЯСНИТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИСКАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ**

Теремецкий В. И.

Резюме: В статье рассмотрены сущность, виды и значение консультационно-разъяснительной работы органов Государственной фискальной службы Украины как направления налогового администрирования. Исследованы две формы регулирования деятельности налоговых консультантов: система государственного регулирования и саморегулирования, а также виды услуг, предоставляемых налогоплательщикам органами Государственной фискальной службы Украины в рамках проведения консультативно-разъяснительной работы. Сформулированы предложения по совершенствованию порядка предоставления налоговых консультаций.

Ключевые слова: налоговые консультации, административные услуги, консультативно-разъяснительная работа, партнерские отношения.